

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exercitium Perfectionis, Et Virtutum Christianarum

In tres Partes distinctum

Rodríguez, Alonso

Coloniæ Agrippinæ, 1622

IV. Duo mentalis orationis genera proponuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40072

CAPVT IV.

Duo mentalis orationis genera
proponuntur.

OMNISA oratione vocali, quæ tam sancta est, & in Ecclesia Dei adeo vsitata & frequens, in præsens duntaxat de mentali loquemur, quam etiam intellexit & designauit Apostolus ad Corinthios scribens, *Orabo spiritu, orabo & mente, psallam spiritu, psallam & mente.* Duo autem sunt orationis mentalis genera: Vna communis est & plana, altera specialissima extraordinaria, & eminētissima; quæ recipit & patitur potius quam agat, vt loquebantur veteres illi sancti in oratione maxime exercitati. Hinc de præceptore ac doctore suo Hierotheo ait Dionysius Areopagita, cum diuinam patientiam fuisse, id est recipere potius solitum ea quæ à Deo donabantur, quam vt ipse quid faceret. Inter duas has orationis species magna est differentia. Prima siquidem aliquomodo hic in terra verbis doceri potest; secundam vero ipsi docere non possumus; verbis enim declarari non valet: quia est manna quoddam absconditum, quod nemo scit quid sit, nisi qui neceperit, & ex eo comedit: imo ne ipse quidem declarare nouit quid id sit, nec id quale sit, proprie intelligit, vt egregie ostendit Cassianus, ad hoc propositum adducens quandam B. Antonii Abbatis sententiam, quam ipse diuinam, cœlestem, & plus quam humanam appellat, scilicet, *Non est perfecta oratio, in qua se monachus, vel hoc ipsum quod orat intelligit.* Sublimis quippe hæc & transcendens oratio non patitur eum qui orat aut suscipi recordari, aut ad id quod agit (vel quod patitur potius quam agat) reflectionem facere. Sicut enim hoc in mundo sæpe ita homo ab aliquo est negotio absorptus & ei immersus, vt sui ipsius non meminerit, neue vbi sit, imo ne reflectat quidem ad id quod cogitat, nec aduertat

quomodo ipsum cogitet: ita in hoc perfecto orandi modo homo ita in Deum absorptus & immersus est, vt sui ipsius sit immemor, nec intelligat quomodo id fiat, nec qua via vadat, nec qua veniat, vt nullam tunc curet methodum, ac de præambulis punctisue parum sollicitus sit, aut quod modo hoc, modo illud ei in mentem veniat, non multum laboret. Sicut eidemmet Antonio accidisse refert Cassianus: nam, cum circa noctis initium ad orationem se composuisset, tandem in illa perseverabat, donec postridie suis oriens sol radiis vultum eius feriret; hinc & ipse cum eodem exostulabat, quod tam matutine oriens sua sibi lucem eriperet, qua mentem eius interiorius Pater ille luminum illustrabat. De hac orationis specie sic loquitur Bernardus, *Rara hæc hora est, & parua mora, & breue omne illud tempus, quod eidem impenditur: quod esto etiam longissimum sit instar flatus præteruolat.* Hanc vero in se sentiens Augustinus, dicebat: *Intruducume in affectum nimis inustatum, ad nescio quam dulcedinem, qua si perficiatur in me, ignoro quid futurum sit.* In hac ipsa etiam orationis & contemplationis specie Bernardus tres gradus diuersos statuit: primum comparat comestioni, secundum potationi, quæ maiori & facilitate & suauitate sit, quam ipsa manducatio, neque enim vllum potus habet in masticando laborem: Tertius vero est inebriatio. Atque huic proposito adaptat, quod in Canticis Canticorum sponsus ait, *Comedite amici, & deinde bibite, tertio inebriamini* ab amore isto, *carissimis*: atque hoc est perfectissimum, quæ omnia magis sunt accipere, quam agere. Sicut enim hortulanus alias aquam è puteo magna brachiorum agitatione & labore haurit, alias, illo quiescente nec manum mouente, cœlo decidit pluuia, quam terra sponte sua imbibente, nihil aliud hortulanum hic agere necesse est, quam pluuiam suscipere, eamque ad arborum radices per lacunas deducere, vt fructum

S. Antonii
in orando as-
suetas.

Serm. in Do-
min. infra
octauam
Epiphaniæ.

Lib. 10. Con-
fess. c. 40.

Contempla-
tionis species
Manducatio
Potatio
Inebriatio.
Serm. 52. ex
paruis.

Cant. 5. 3a

Meditatio
aqua de pu-
teo hausta.
Contemplatio
pluuia com-
paratur.

ctum

Atum ferant. Pati modo se res habet in his duobus orationis generibus : quod primum magna conquiratur industria & studio, cui Deus cooperetur & adminiculetur; alterum vero, iam factum ante & velut coctum quodammodo inueniatur. Primum labore paras ac sudore, emendicas, & de ista mendicitate comedis: at alterum plenam & instructam tibi mensam proponit, quam tibi Deus ad famem tuam pellendam preparavit, mensam inquam opiparam, & refertissimam. Vnde aiebat Sponsa; *Introduxit me Rex in cellaria sua.* Et Isaias, *Et laticabo vos in domo orationis mee.*

Hæc oratio singularissimum quoddam Dei donum est, quod dare solet quibuscumque voluerit; interdum quidem in compensationem & retributionem acceptorum ab iis obsequiorum, tum quod quis eius nomine multis in rebus se mortificavit, ac permulta passus sit, interdum nullo ad præterita merita respectu, quia liberalissima quædam ac gratuita eius est gratia, eamque ipse dat quibuscumque voluerit, iuxta illud Euan-

Matt. 20.15,

geli pronuntiatum, *Non licet mihi quod volo facere?* Denique res est, quam alter alterum docere non possumus. Atque ideo nonnullorum reprehenduntur ac prohibentur scripta, quod docere conati sint id, quod nec addisci nec doceri potest; & per artem ac præcepta tradere, quod longe omnem artem transcendit; tamquam si infallibiliter ac certo aliquem contemplativum reddere possent. Quod merito Ioannes Gerson in quodam quem aduersus Ruisbrochium librum conscripsit, his verbis carpit: *Florem à sua radice præsecuisti; nam sicut flos à sua radice recisus, & manu contritus ilico flaccescit, suamque pulchritudinem & elegantiam amittit: ita plane fit in his rebus, quas in hac alta & sublimi oratione intime Deus suis communicat, ut; dum eas homo è proprio remouet loco, & aliis declarare & communicare vult, suam eam statim decorem & splendorem amittant. Hoc faciunt illi, qui*

Contemplatio doceri nequit.

declarare verbis & docere cupiunt id quod non doceri, ne quidem intelligi potest. Quid mihi illæ anagogiæ mysticæ, illæ animæ transformationes, illud silentium, illud annihilari, illud sine mediis vniti, ille Thaulericus fundus verbis indicata profunt; si tu quidem ea intelligas, ego vero minime, & quid mihi velis dicere nesciam? Quare bene nonnulli hoc inter diuinam hanc scientiam & alias omnes discrimen statuunt, quod reliquæ scientiæ vt intelligantur; ipsos ante terminos earum nosse oporteat, in hac vero non ante terminos intelliges, quam scientiam ipsam fueris adeptus. In illis Theoria præcurrit praxis; in hac vero Theoriam praxis præcedat necesse est.

Dico præterea, oratio hæc non modo non doceri, aliisque tradi potest, sed ne tu ipse quidem velle debes eidem te applicare, ne ad eam sustollere, si Deus ipse ad eam te non subuehat. ei applicet, aut eo sustollat: magnæ quippe id foret superbiæ ac præsumptionis indicium, orationemque quam habes amittere, & plane nudus manere merereris. Dicit proinde Sponsa in Canticis, *Introduxit me Rex in cellam vinariam.* Singularissimum quoddam Dei donum est, quod animam ipse in conclaue suam intro-mittat, quo tam familiariter cum ipsa agat, & in cellam suam vinariam inducat, ad eandem amore suo replendam & inebriandam. Sponsa ipsa eodem se sponte non ingessit, sed eam sponsus ipse arrepta manu introduxit. Ad osculum oris eius aspirare, vel sustollere te nec ipse potes, nec debes; nam, nisi ipse eo te subuehat, magnæ audaciæ ac remeritatis id foret. Atque ideo sponsa id facere non fuit ausa, neue huc se ingerere / fuit namque humilior ac modestior, sed supplex ipsamet sponsum rogat, vt hoc sibi osculum impertiat, atque: *Osculetur me osculo oris sui,* perinde ac si diceret, inquit Bernhardus, Ego viribus meis ad hunc amorem, vnionem, & contemplationem tam sublimem pertingere non valeo, nisi eam

Eccl. 3.
Psal. 11.
Psal. 118.
Psal. 119.
Psal. 61.

eam ipse mihi dare dignetur. Ipse nos, quæ eius bonitas, & effusa liberalitas est, ad hoc oris sui osculum, & ad altissimam hanc orationem & contemplationem, si modo eam nos habere voluerit, sustolleret: neque enim res est quam aut docere ipsi possimus, aut cui nos applicare possimus vel debeamus.

CAPVT V.

Duo hi orandi modi sacra Scriptura verbis declarantur.

DVos hos orationis, quos diximus, modos egregie clareque nobis Spiritus sanctus apud Ecclesiasticum declarat. Dicit namque eo loco de viro sapiente, per quem Ecclesia communiter iustum intelligit, *Cor suum tradet ad vigilandum diluculo ad Dominum, qui fecit illum, & in conspectu altissimi deprecabitur.* Primo ordinariæ orationis modum ponit; summo mane nimirum & diluculo strato exurgere debet: atque illud tempus est orationi faciendæ peropportunum, & ideo in Scriptura notissimum. Hinc in ea legimus: *Mane adstabo tibi.* Praueni in maturitate, & clamami. *Praueniunt oculi mei ad te diluculo, ut meditare eloquia tua. Ad te de luce vigilo.* Addit, *ad vigilandum:* quia vigilans & alacer sit oportet, non autem dormire, aut orationem velut quoddam ceruical aut puluillum vsurpare. Quid amplius? *Cor suum tradet orationi:* ut non solo corpore illi præsens adsit, animus vero ac mens alibi in negotiis peregrinetur, quam sancti Doctores vecordiam cordis vocant *somnolentiam.* Cor enim languidum, graue, & somnolentum magnum est ad orationem impedimentum, hoc namque illam impedit reuerentiam, quæ cum Deo tractare volenti necessaria est. Quid autem hanc in iusto reuerentiam producit? *Ad Dominum qui fecit illum, & in conspectu altissimi deprecabitur.* Cum enim confi-

dero in Dei me præsentia versari, & abire me vt tam potentem sublimemque maiestatem alloquar, hoc me reuerenter & attente coram eo cogit consistere. Hæc videlicet præparatio ac dispositio est, quam dum ad orationem accedimus, præferamus oportet. Sed iam vltius, quamnam iustus orationem faciat videamus: *Aperiet os, inquit, suum in oratione, & ante omnia pro delictis suis deprecabitur,* pro eisdem erubescens, & pœnitens. Talem scilicet à parte nostra facere ipsi orationem debemus, nostra inquam delicta & culpas plangere & Deum rogare vt pro sua clementia nostri misceatur, & peccantibus signoseat. Satis vero nobis esse non debet, dicere, Cum primum ad Deum conuerterer, generalem omnium flagitiorum meorum confessionem institui, ac tum aliquot eisdem plangendis, plorandis, & pœnitentiæ pro eisdem suscipiendæ dies dedicaui. Neque vero par est, vt, postquam semel confessi sumus, eorum obliuiscamur, sed ea semper præ oculis & in memoria habere oportet, iuxta illud Prophetæ, *Et peccatum meum contra me est semper.* Vnde bene S. Bernardus super illa verba, *Lectulus noster floridus,* sic scribit: *Lectulus tuus, id est cor tuum adhuc fetidus & maleolens est, quia nondum vitiorum ac consuetudinum, quas è mundo tulisti, puritiam deposuisti, & sponsum inuitare audes, vt ad eundem dormiturus declinet; iam inquam de aliis altioribus amoris & arctæ cum Deo vnionis exercitiis tractare cupis, tamquam si perfectus fores. Ante cor tuum lacrymis lauare, & expiare stude* (*Lauabo per singulas noctes lectum meum, lacrymis meis stratum meum rigabo,*) ac virtutum floribus exornare, ac postea sponsum tuum ad lectulum poteris inuitare: vti sponsum fecisse constat. Age primo de osculo pedum, te demisse humiliando, deque peccatis tuis plurimum dolendo, ac de osculo manuum, vt scilicet opera tua bona Deo offeras, & veras solidasque de manibus eius virtutes recipere

Serm. 46. in Cantic. Cant. 1.15.

Psal. 6. 7.

Rodriguez exercit. pars 1.

X cipere